



KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

Kommunesektorens oppgaver og finansiering

*Seminar om kommuneøkonomi og inntektssystemet
24. november 2010*



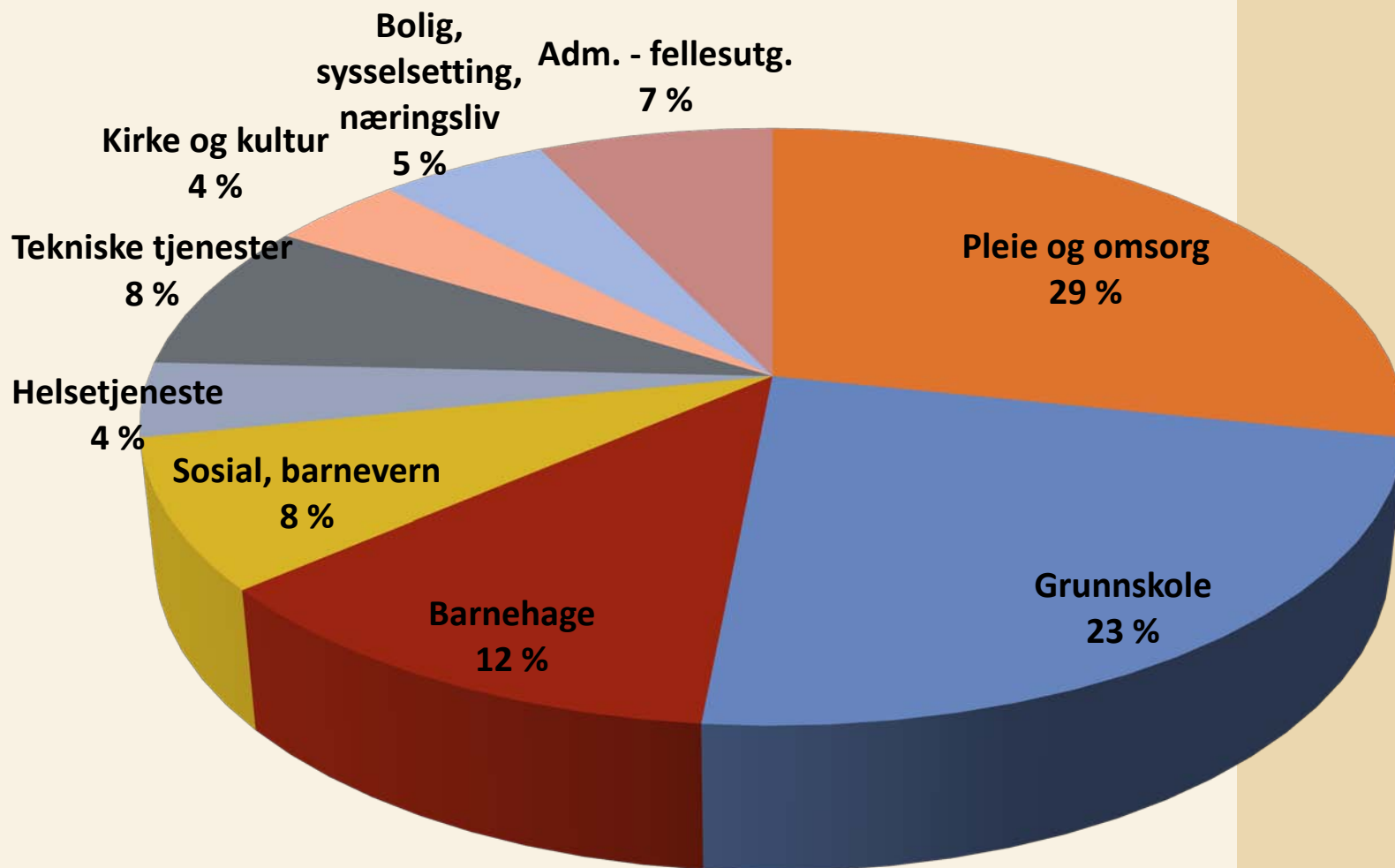
Generalistkommunen

- Alle kommuner har de samme lovpålagte oppgavene
- Kommunen kan ta alle andre oppgaver som ikke er lagt til andre institusjoner/etater
- Bredt spekter av oppgaver og funksjoner

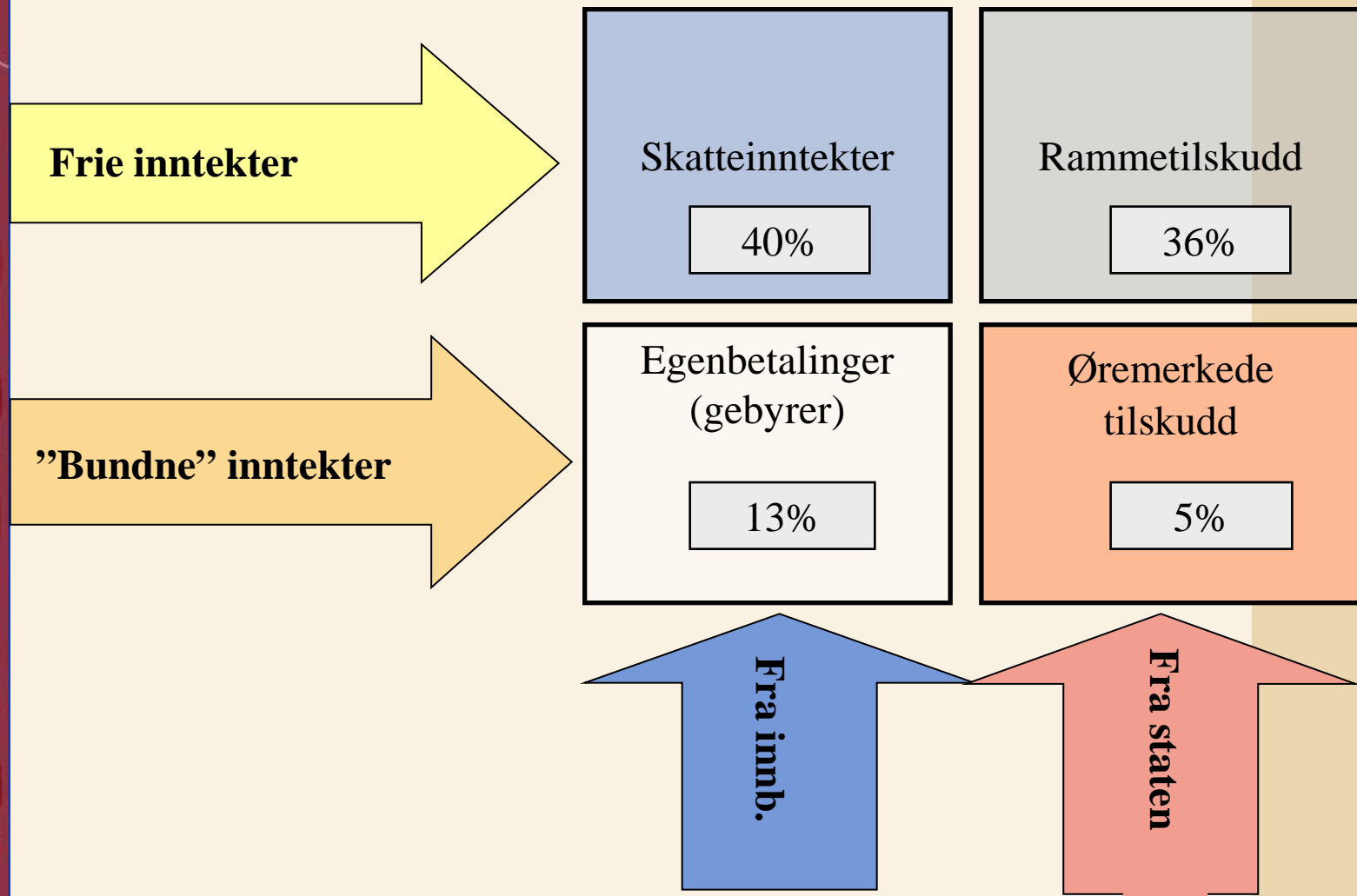
Velferdsoppgaver

- Kommunen har ansvaret for omfattende nasjonale velferdsoppgaver
 - Regjering og Storting stilles til ansvar for (manglende) resultater
- ⇒ Spenningsfelt mellom lokalt selvstyre og ønsket om likeverdig tjenestetilbud i hele landet
- ⇒ Som har konsekvenser for finansieringen

Kommunene – andel av utgiftene til formål (2009)



Finansiering av kommunesektoren (2011)



Frie inntekter

- Skatteinntekter og rammetilskudd
- Utgjør vel $\frac{3}{4}$ av samlede inntekter (2011)
- "Grunnmuren" i kommunesektorens finansiering
- Kan brukes fritt innenfor rammen av gjeldende lov/regelverk

Rammefinansiering

- Hoveddelen av kommunenes inntekter er frie inntekter

Soria Moria-erklæringen:

- *"Kommunesektoren skal i all hovedsak være rammefinansiert. Øremerkede tilskudd skal som hovedregel være forbeholdt viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfasen,...."*

Hvorfor rammefinansiering?

- Lokalt selvstyre
- Prioriteringseffektivitet
- Kostnadseffektivitet
- Makroøkonomisk styring

Øremerkede tilskudd

- Kan være et effektivt virkemiddel for utbygging av nasjonalt prioriterte tjenester
- Eksempler:
 - barnehager
 - psykisk helsearbeid
- Staten gjør det billigere for kommunen å bygge ut en bestemt tjeneste

Utfordringer ved øremerking

- Statlige prioriteringer ikke tilpasset lokale behov
- Premierer kommuner som ikke har bygd ut den aktuelle tjenesten
- Mange øremerkede tilskudd - hva prioriteres?
- Lokal passivitet og strategisk tilpasning?
- Uklar ansvarsfordeling stat-kommune
- Administrative kostnader både sentralt og lokalt

= > Øremerkede tilskudd må gjennomgås kritisk

Styring av kommuneøkonomien

- Samlede inntekter om lag 350 mrd. kr
- 20 pst. av landets sysselsatte jobber i kommunesektoren
- Stortinget fastsetter oppgaver og inntektsramme for kommunene
- Kommunene tilpasser aktiviteten (utgiftene) til den fastsatte inntektsrammen (lovpålagt)
- Ubalanse i kommuneøkonomien krever tilpasninger i aktiviteten

Kommuneøkonomien / statsbudsjettet

- Sammenheng mellom inntektsramme og oppgaver
- God utnyttelse av ressursene i kommunene

Hva legger vi vekt på i KRD

= > Størrelsen på inntektsrammen og fordeling mellom frie inntekter og øremerkede tilskudd

- Demografisk utvikling
- Finansiell situasjon i kommunesektoren
- Finansieringsform – høy andel frie inntekter
- Kompensasjon for merutgifter ved reformer
- Reduksjon i inntektene ved bortfall av oppgaver/regelendringer som avlaster kommunene